

TYAS TRENDINDIKATOR KOMPETENSBEHOV

EN ARBETSKRAFTSBAROMETER FRÅN TYA, TRANSPORTFACKENS YRKES- OCH ARBETSMILJÖNÄMND • JANUARI 2018

TRYGG
ARBETSMARKNAD
FÖR DÄCKMONTÖRER/
DÄCK- OCH HJUL-
MEKANIKER

EN UNDERSÖKNING OM REKRYTERINGSLÄGET
OCH ARBETSMARKNAD I BRANSCHEN FÖR
HJULUTRUSTNINGSTEKNIK

FÖRORD

TYA har undersökt branschen för hjulrustningsteknik i syfte att få kunskap om arbetsmarknaden för däckmontörer/däck- och hjulmekaniker, mätt i form av antal anställda, rekryteringar och uppsägningar. Resultaten från undersökningen kommer att användas som underlag vid diskussioner kring kompetensbehovet i branschen, vid dialoger med Arbetsförmedlingen, Skolverket och enskilda gymnasieskolor. TYA jobbar för att fler ska söka sig till yrket, att antalet utbildningsplatser till Fordons- och transportprogrammet ska öka och att praktiken ska hålla hög kvalitet.

Branschen för hjulrustningsteknik kännetecknas av små företag/verkstäder. Det finns några landsomfattande kedjor, där det totala antalet anställda är stort, men de enskilda verkstäderna är normalt sett små verksamheter. Det genomsnittliga antalet anställda är knappt fyra personer.

De allra flesta företagen har flera olika verksamhetsinriktningar inom däck- och hjulverksamheten. I stort sett samtliga företag har däck- och hjulverksamhet för personbilar. Omkring 6 av 10 företag har däck- och hjulverksamhet för lastbilar och andra professionella fordon såsom industri-, skogs- och jordbruksfordon, och omkring 5 av 10 företag erbjuder enklare fordons-service och servicearbete på väg.

Branschen kännetecknas av två perioder av högsäsong varje år, när det är dags att byta till sommar- respektive vinterdäck. Under dessa veckor tar de flesta företag in extrapersonal eller låter befintlig personal arbeta över-tid. Det vanligaste är att företagen finner extrapersonalen via sina kontaktnät eller bland tidigare anställda.

En tredjedel av företagen anställde däckmontörer/däck- och hjulmekaniker de senaste 12 månaderna, totalt

288 personer varav 6 kvinnor. Ungefär hälften av de nyanställda hade mindre än ett års yrkeserfarenhet. 13 procent av företagen anställde under samma period personer utan relevant yrkesutbildning eller -erfarenhet, totalt 101 personer varav ingen kvinna. Inget företag bedömer att de behöver säga upp däckmontörer/däck- och hjulmekaniker de kommande 12 månaderna, men en liten andel bedömer att de behöver säga upp personer som saknar relevant yrkesutbildning eller -erfarenhet.

Drygt hälften av de företag som tillsvidareanställt personer under det senaste året har haft svårigheter att rekrytera men det är stor skillnad mellan olika delar av landet. I regionerna Övre mellan och Sydöstra har åtta av tio företag haft problem i samband med rekrytering, medan "bara" vart fjärde företag i region Norrland har haft svårigheter att rekrytera. Konsekvenserna av rekryteringsproblemen är att företagen har svårt att utöka verksamheten och i viss mån även att behålla den i nuvarande omfattning.

Könsfördelningen i branschen är ojämn och endast cirka en procent av däckmontörer/däck- och hjulmekaniker är kvinnor. Knappt 10 procent av de anställda som saknar relevant utbildning är kvinnor. Totalt är omkring två procent, motsvarande cirka 70 personer, av de anställda inom däck- och hjulverksamheten kvinnor. TYA jobbar för jämställdhet och konstaterar att här finns stor förbättringspotential.

Vi på TYA tackar alla anslutna företag som har gjort TYAs Trendindikator Hjulrustningsteknik möjlig.

Solna i december 2017

ROGER NILSSON

Projektledare

OM STATISTIKEN

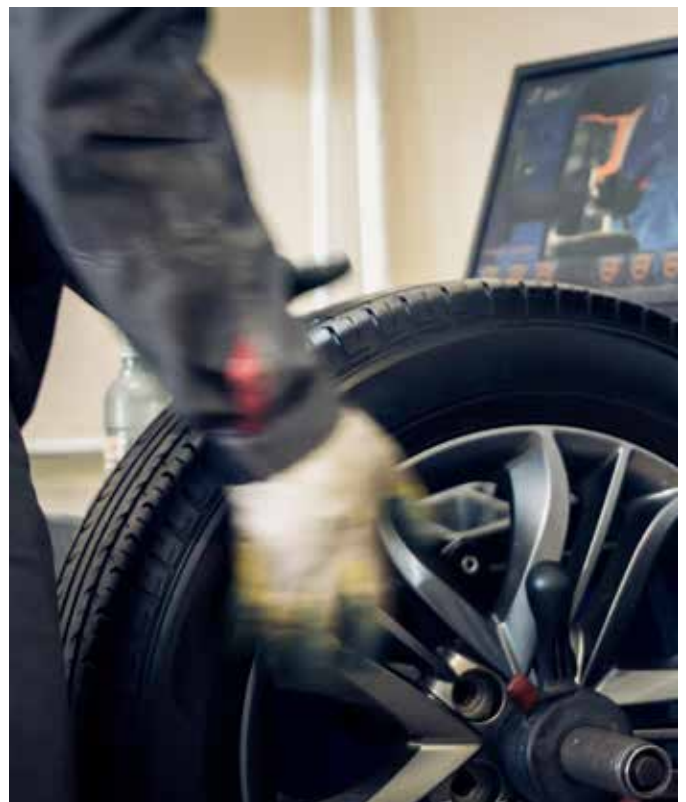
Undersökningen genomfördes under våren 2017 och omfattar företag som har kollektivavtal eller hängavtal med Motorbranschens Arbetsgivareförbund eller är medlemmar i Däckspecialisternas Riksförbund. När undersökningen genomfördes fanns cirka 900 företag hos de tre undersökta grupperna. Ett urval om 350 företag undersöktes varav 191 företag svarade vilket

motsvarar en svarsandel om 55 procent. I resultatredovisningen tas hänsyn till att endast ett urval av företag undersökts men också att det förekommit bortfall i undersökningen. Genom att detta har beaktats kan resultaten därför sägas beskriva situationen i samtliga företag. TYA samarbetar i detta projekt med Statisticon AB, www.statisticon.se.

REGIONER

NORRLAND: Västerbottens, Norrbottens, Västernorrlands och Jämtlands län. **ÖVRE MELLAN:** Dalarnas och Gävleborgs län. **MELLERSTA:** Östergötlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands län och f.d. Skaraborgs län. **ÖSTRA:** Stockholms, Uppsala, Södermanlands och Gotlands län. **Sydöstra:** Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Blekinge län. **SYDVÄSTRA:** Halland och Västra Götalands län utom f.d. Skaraborgs län. **SÖDRA:** Skåne län.

BRANSCHEN

ANSTÄLLDA I BRANSCHEN

Totalt har de undersökta företagen knappt 3 100 tillsvidareanställda inom däck- och hjulverksamheten. Av dessa är knappt 2 800 personer däckmontörer/däck- och hjulmekaniker medan övriga saknar relevant utbildning eller erfarenhet. Flest antal anställda finns i regionerna Mellersta och Sydvästra. En procent av däckmontörerna/däck- och hjulmekanikerna är kvinnor och knappt 10 procent av de anställda som saknar relevant utbildning är kvinnor. Totalt är omkring två procent, motsvarande cirka 70 personer, av de anställda inom däck- och hjulverksamheten kvinnor.

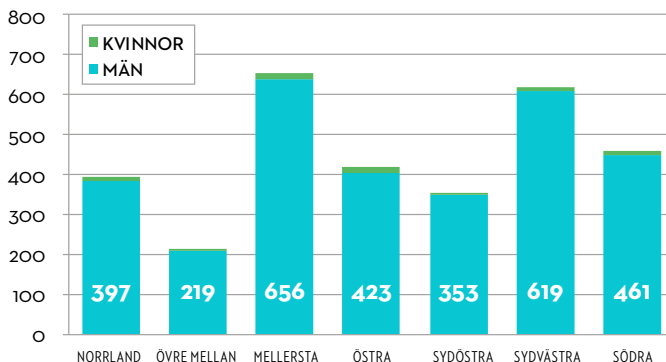
VERKSAMHET I BRANSCHEN

De allra flesta företagen har flera olika verksamhetsinriktningar inom däck- och hjulverksamheten. I stort sett samtliga företag, 94 procent, har däck- och hjulverksamhet för personbilar. Omkring 6 av 10 företag erbjuder däck- och hjulverksamhet för lastbilar och andra professionella fordon såsom industri-, skogs- och jordbruksfordon, och omkring 5 av 10 företag erbjuder enklare fordonsservice och servicearbete på väg.

SÄSONGSARBETE

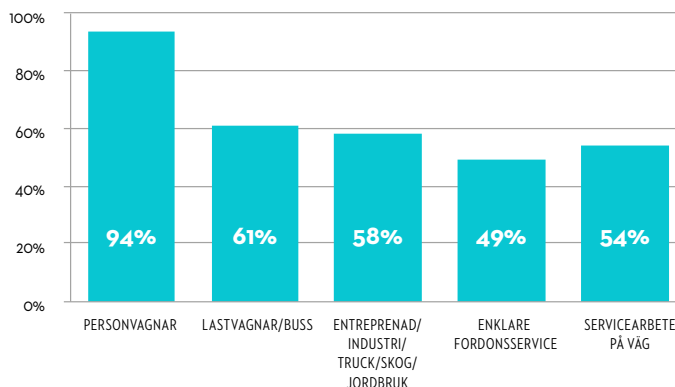
Branschen kännetecknas av två perioder av högsäsong varje år, när det är dags att byta till sommar- respektive vinterdäck. Under dessa veckor av avsevärt högre arbetsbelastning tar de flesta företag in extrapersonal eller låter befintlig personal arbeta övertid. Ett fåtal företag klarar sig utan inhyrd personal eller övertid, och ytterligare ett fåtal tackar nej till kunder som de inte har möjlighet att hjälpa.

ANTAL ANSTÄLLDA INOM DÄCK- OCH HJULVERKSAMHETEN EFTER REGION OCH KÖN.

ANDEL (%) FÖRETAG EFTER VERKSAMHETSINRIKTNING.

Företagen kunde ange mer än en inriktning.

HUR HAR FÖRETAGET MÖTT DET ÖKADE BEHOVET AV PERSONAL I SAMBAND MED DÄCKBYTESPERIODER UNDER DET SENASTE ÅRET?

Med tillfälligt anställda **55 procent**

Med inhyrd personal **28 procent**

Med befintlig personal som jobbar övertid **22 procent**

Med befintlig personal utan övertidsarbete **4 procent**

Ännat **6 procent**

Måste tacka nej till kunder **6 procent**

Det vanligaste är att företagen finner extrapersonalen via sina kontaktnät eller bland tidigare anställda. Av de tillfälligt anställda var:

- **55 procent** tidigare inhyrd personal
- **39 procent** "annat", vilket vi tolkat som via kontaktnät
- **13 procent** från Arbetsförmedlingen utan bidrag
- **3 procent** från Arbetsförmedlingen med bidrag
- **1 procent** gymnasieelever

REKRYTERING

ANTAL DÄCKMONTÖRER/ DÄCK- OCH HJULMEKANIKER SOM HAR ANSTÄLLTS

Totalt anställdes 288 däckmontörer/däck- och hjulmekaniker de senaste 12 månaderna. Sex av dessa var kvinnor och samtliga sex anställdes i region Mellersta. Flest, 65 personer, anställdes i region Sydvästra medan den region som anställde det minsta antalet var Sydöstra där 14 personer anställdes.

Av de däckmontörer/däck- och hjulmekaniker som anställdes de senaste 12 månaderna har 48 procent mindre än ett års erfarenhet av yrket medan 52 procent har mer än ett års erfarenhet

ANTAL PERSONER UTAN RELEVANT YRKESUTBILDNING ELLER -ERFARENHET SOM HAR ANSTÄLLTS

Totalt anställdes 101 personer utan relevant yrkesutbildning eller -erfarenhet i företagen. Samtliga är män.

De regionala skillnaderna är stora och flest, 43 personer, anställdes i region Södra medan den region som anställde det minsta antalet var Sydöstra där tre personer anställdes.

ANDEL FÖRETAG SOM HAR ANSTÄLLT

Totalt anställde 33 procent av företagen däckmontörer/däck- och hjulmekaniker de senaste 12 månaderna. 13 procent av företagen anställde personer utan relevant yrkesutbildning eller -erfarenhet.

Störst andel företag som anställt däckmontörer/däck- och hjulmekaniker fanns i region Mellersta där 46 procent av företagen anställt personer i denna kategori.

ANSTÄLLDA DÄCKMONTÖRER/DÄCK OCH HJULMEKANIKER

REGION (ANTAL)	MÄN	KVINNOR	TOTALT
Totalt	288	6	294
Norrland	41	-	41
Övre Mellan	17	-	17
Mellersta	42	6	48
Östra	52	-	52
Sydöstra	14	-	14
Sydvästra	65	-	65
Södra	58	-	58

NYANSTÄLLDA PERSONER UTAN ERFARENHET/ UTBILDNING

REGION (ANTAL)	MÄN	KVINNOR	TOTALT
Totalt	101	-	101
Norrland	9	-	9
Övre Mellan	5	-	5
Mellersta	18	-	18
Östra	17	-	17
Sydöstra	3	-	3
Sydvästra	5	-	5
Södra	43	-	43

NYANSTÄLLDA PERSONER DE SENASTE 12 MÅNADERNA

REGION (ANDEL %)	JÄ, REKRYTERAT DÄCKMONTÖRER/DÄCK- OCH HJULMEKANIKER	JÄ, REKRYTERAT PERSONER UTAN ERFARENHET/UTBILDNING	NEJ
Totalt	20	0	55
Norrland	21	0	46
Övre Mellan	16	0	72
Mellersta	27	0	50
Östra	6	0	78
Sydöstra	21	0	45
Sydvästra	20	0	44
Södra	32	0	48

REKRYTERING (forts.)

ANTAL SOM SKA REKRYTERAS RESPEKTIVE SÄGAS UPP

Totalt bedömer 20 procent av företagen att de behöver anställa däckmontörer/däck- och hjulmekaniker under de närmaste 12 månaderna, totalt 194 personer. Störst behov finns i region Södra där 32 procent av företagen behöver anställa, totalt 48 personer. Det minsta behovet av nyanställningar finns i region Östra där 6 procent av företagen

bedömer att de behöver anställa, totalt 9 personer. I region Östra bedömer några företag att de behöver säga upp ett mindre antal personer som saknar relevant yrkesutbildning eller -erfarenhet. Inget företag i någon region bedömer att de behöver säga upp däckmontörer/däck- och hjulmekaniker under de närmaste 12 månaderna.

REGION (ANDEL %)	KOMMER TROLIGEN ATT ANSTÄLLA	KOMMER TROLIGEN ATT SÄGA UPP	VARKEN ANSTÄLLA ELLER SÄGA UPP	VET INTE/EJ SVAR	TOTALT
Totalt	20	0	55	25	100
Norrland	21	0	46	33	100
Övre Mellan	16	0	72	12	100
Mellersta	27	0	50	23	100
Östra	6	0	78	17	100
Sydöstra	21	0	45	34	100
Sydvästra	20	0	44	36	100
Södra	32	0	48	20	100

SVÅRIGHETER ATT REKRYTERA

Av de företag som rekryterat till däck- och hjulverksamheten de senaste 12 månaderna hade en majoritet svårigheter att hitta rätt personal. 39 procent hade svårigheter att hitta personer med rätt yrkeserfarenhet och 37 procent hade svårigheter att hitta personer med rätt yrkesutbildning. En

del företag kan ha angett båda svårigheterna eftersom fler svarsalternativ kunde anges. 34 procent hade inte problem att hitta personal. Det är relativt stora skillnader mellan regionerna, där till exempel region Norrland hade betydligt mindre svårigheter att rekrytera än övriga regioner.

REGION (ANDEL %)	JÄ SVÅRT ATT HITTA PERSONAL MED RÄTT YRKESUTBILDNING	JÄ SVÅRT ATT HITTA PERSONAL MED RÄTT YRKESERFARENHET	JÄ ANNAT SKÄL	NEJ, VI HAR INTE HAFT PROBLEM MED ATT REKRYTERA	NEJ, VI HAR INTE HAFT NÅGOT REKRYTERINGSBEHOV	VET INTE
Totalt	37	39	5	34	4	4
Norrland	25	25	0	75	0	0
Övre Mellan	33	44	11	11	11	0
Mellersta	42	33	0	42	8	0
Östra	20	60	20	20	0	20
Sydöstra	60	60	0	0	0	0
Sydvästra	22	33	11	44	0	0
Södra	57	36	0	21	7	7

KONSEKVENSER AV SVÅRIGHETER ATT REKRYTERA

Konsekvenser av rekryteringsproblemen de senaste 12 månaderna var främst svårigheter att utöka verksamheten, vilket 28 procent av företagen uppgav, följt av svårigheter att behålla nuvarande omfattning på verksamheten, vilket 18 procent av företagen uppgav. För de kommande 12

månaderna uppgav 34 procent av företagen att rekryteringsproblemen hindrar dem från att utöka verksamheten och 5 procent uppgav att rekryteringsproblemen kommer göra det svårt att behålla nuvarande omfattning på verksamheten.

REGION (ANDEL %)	SVÅRIGHETER ATT EXPANDERA/ UTÖKA VERKSAMHETEN	SVÅRIGHETER ATT BEHÅLLA NUVARANDE OMFATTNING PÅ VERKSAMHETEN	KOMMER ATT BEHÖVA AVVECKLA VERKSAMHETEN	INGA KONSEKVENSER	ANNAT	VET INTE	TOTALT
Totalt	34	5	0	31	3	26	100
Norrland	100	0	0	0	0	0	100
Övre Mellan	25	0	0	63	0	13	100
Mellersta	50	0	0	33	0	17	100
Östra	33	33	0	0	0	33	100
Sydöstra	33	0	0	67	0	0	100
Sydvästra	20	0	0	20	20	40	100
Södra	25	0	0	38	0	38	100

DET HÄR ÄR TYA

Vår verksamhetsidé är att aktivt bidra till att utveckla kompetens, arbetsmiljö och status och därmed bidra till ökad produktivitet och lönsamhet. TYA är ett samarbetsorgan mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer i transportbranschen. Verksamheten bedrivs mot TYA-an slutna företag genom kurser och projekt som tar sikte på yrkeskunskap och arbetsmiljö. Vi samverkar även med skolor och myndigheter samt utarbetar informationsmaterial och läromedel.

